

کرمانشاه

گهواره تاریخ و تمدن

برخلاف سایر نقاط ایران که به صورت مقطعی مورد سکونت قرار گرفته‌اند، این استان بدون وقفه در ادوار مختلف تاریخ مورد سکونت قرار گرفته است، شواهد و مدارک باستان‌شناختی نشان می‌دهد. این منطقه از اولین زیستگاه‌های انسان اولیه به‌شمار می‌رفته و یکی از مراکز مهم جمعیتی در زاگرس میانی محسوب می‌شده است. تمامی مراحل و ادوار زندگی انسان از عهد حجر تا دوره‌های تمدنی پیش از تاریخ و سپس تا تشکیل حکومت‌های بزرگ سیر تطور خویش را در این محدوده طی کرده است. به‌طوری‌که غار شکارچیان بیستون نکات جالبی را درباره سابقه زندگی بشری در دوران پارینه سنگی در ایران روشن می‌دارد. پس از این دوره در حدود ۹ هزار سال پیش به علت گرم شدن هوا انسان غار را ترک کرده و روی به یکجانشینی می‌آورد که این حرکت موجب زراعت و دامپروری و برآثر آن روستانشینی می‌شود که بدون شک نخستین روستاها در این استان شکل گرفته که از جمله آن‌ها می‌توان به تپه شیخی‌آباد دینور، گنج‌دره هرسین، تپه گاکیه و تپه سراب اشاره کرد. انسان‌های پیش از تاریخ تپه شیخی‌آباد دینور و گنج‌دره هرسین جزء نخستین انسان‌هایی هستند که در ایران سفال‌گری را اختراع کرده و روی به فعالیت‌های صنعتی آورده‌اند.

در هزاره چهارم پیش از میلاد، استان کرمانشاه یکی از مراکز مهم تجاری و بازرگانی بوده و بازرگانان آن با بازرگانان شوشی و بین‌النهرینی به داد و ستد و مبادله کالا مبادرت می‌ورزیدند. حضور بازاریایی در گودین کنگاور و چغاگاوانه اسلام آباد از آن دوره شاهدهی بر این مدعا است.

مسیرهای گردشگری استان کرمانشاه

* **مسیر گردشگری شرق - شمال شرق:** این مسیر پیشنهادی به سمت شرق و شمال شرقی کرمانشاه امتداد می‌یابد و شما می‌توانید در این مسیر از شهرهای هرسین، بیستون، صحنه، کنگاور، سنقر و کلیایی عبور کنید و ضمن بازدید از آثار تاریخی می‌توانید از مناظر بدیع و زیبای طبیعی نیز لذت ببرید. مهم‌ترین جاذبه‌های تاریخی این مسیر، میراث جهانی بیستون است که در ۲۵ کیلومتری شرق کرمانشاه، در مسیر کرمانشاه به تهران و در جوار کوه بیستون قرار دارد. کوهی که همیشه یادآور دلیری‌ها و افسانه‌هاست.

در شهر صحنه که حدود ۶۰ کیلومتری شرق کرمانشاه قرار دارد، می‌توانید دخمه بزرگ و کوچک دریند، تخت تیمور، شهر قدیمی دینور، چشمه سهراب، هفت چشمه، قلعه مروان، تپه باستانی، قلعه لاهجیر، پل میانراهان و قلعه کرج را ببینید.

شهرستان کنگاور نیز در شرقی‌ترین نقطه استان و هم‌مرز با استان همدان واقع شده است، منطقه‌ای که از دشت و کوهستان تشکیل شده و بسیار زیباست. برخی از جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی این شهرستان عبارتند از: معبد آناهیتا،

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

کرمانشاه

عکس: رضا ووفی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی
مرکز جمع‌علوم انسانی

گودین تپه، بقعه شاهزاده محمد ابراهیم، امامزاده باقر، امامزاده سید جمال‌الدین، حمام حاج اصغرخان، سراب زیبای فش و سراب ماران. شهر سنقر و کلیایی در شمال شرقی کرمانشاه قرار دارد که در تابستان‌ها، دارای هوایی خوش و لذت‌بخش است. در این فصل، بازدید از سراب گزنه‌له که یکی از جاذبه‌های طبیعی و تفریحی این شهر است، به تمامی مسافران توصیه می‌شود. از جاذبه‌های تاریخی این منطقه می‌توان بقعه مالک را نام برد که سبک معماری زیبای آن شباهت زیادی به آثار دوره تیموری دارد. از جاذبه‌های طبیعی این شهرستان، باغات، چشمه‌ها و رودخانه‌های جاری از ارتفاعات زیبای مادیان کوه، دره‌ای شگفت‌انگیز بدر افشان و پریشان و روستاهای زیبایی همچون چرمه علیا و سفلی است که گردشگران را به سوی خود فرامی‌خواند.

*** مسیر گردشگری غرب- جنوب غرب:** این مسیر شما را به سوی غرب و جنوب غرب کرمانشاه رهنمون می‌سازد و شما را از شهرهای اسلام آباد غرب، کرد، سرپل ذهاب، قصرشیرین و گیلان غرب عبور خواهد داد و امکان بازدید از آثار تاریخی و طبیعی را فراهم می‌آورد. از آثار و مناطق زیبای طبیعی این مسیر می‌توان از سراب کرد، هرسم، سراب، شلان، دره اژدها و دره هونه یاد کرد. از آثار تاریخی این منطقه هم می‌توان به قلعه بان زرده، قلعه یزدگردی، بان مزاران، قبر سلطان، پل دروازه، قلعه تلاش، قلعه ساب کنار، برج ریجاب، ساختمان باستانی گچ گنبد، دیوار دفاعی ریجاب، مسجد عبدالله ابن عمر، قلعه منیژه و کاروان‌سرای شاه‌عباسی اشاره کرد. سرپل ذهاب ناحیه‌ای است جلگه‌ای و کوهستانی که در شرق استان کرمانشاه واقع شده است. ذهاب از دیرباز مرکز ناحیه حلوان بوده که در روزگار ساسانیان، استانی به نام خسرو شاه‌فیروز بوده است. زیرا سنگ نبشته بسیار مهمی از لحاظ تاریخی (متعلق به آنوبانی نی) در این محل کشف شده و متعلق به دوران اولیه زندگی بشری (پارینه سنگی) است. در این شهرستان از مجموعه‌های اکوتوریستی و طبیعی جذاب همچون آبشار بی‌نظیر پیران در کنار روستای ییلاقی و زیبای پیران، سراب ماران، سراب رشید عباس، مجموعه آبی سراب گرام و بسیاری از جاذبه‌های طبیعی دیگر می‌توان لذت برد. از دیگر یادگارهای تاریخی این شهر می‌توان طاق گرا، گوردخمه داوود، قربانگاه، آتشدان، پله‌ها و صفه، کتیبه اشکانی، سنگ‌نبشته مردوک، قلعه منیژه، قلعه شاهین، جاده باستانی، برج هزارگریه، قلعه مریم، سراب ذهاب، قصرپاتاق، گورحمزه قاری و مقبره احمداسحاق را نام برد. قصرشیرین در غربی‌ترین نقطه استان و در کنار رودخانه

الوند (حلوان) قرار دارد. در این شهر که زودتر از دیگر مناطق، سربسزی و طراوت بهار را به خود می‌بیند، نخلستان‌هایی وجود دارد که یادآور مناطق جنوبی ایران است. از جاذبه‌های تاریخی این شهرستان می‌توان به آتشدکه چهارقاپی، کاخ خسرو، بان قلعه، عمارت شاه‌گدار، سیستم‌های آبرسانی و کاروانسرای قصرشیرین اشاره کرد. گیلان غرب ناحیه‌ای کوهستانی است که به سبب آب‌وهوای مطبوع و فرحناخ و همچنین شباهت برنج‌زارهای آن با شالیزارهای استان سرسبز گیلان، گیلان غرب نام گرفت. از آثار تاریخی این شهرستان می‌توان بنای ساسانی و گوردخمه طاق فرهاد که از دوران هخامنشی به جای مانده، رانام برد. نام این گوردخمه نیز همچون دیگر گوردخمه‌های استان با یک داستان عاشقانه و بس کهن آمیخته است. از جاذبه‌های طبیعی هم می‌توان به منطقه گلین و سرب مورت اشاره کرد که مکانی با صفا برای تفریح و تفرج میهمانان عزیز است.

مسیر گردشگری شمال غرب: در این مسیر پیشنهادی که به سمت شمال غرب کرمانشاه ادامه دارد، شما از شهرهای پاوه، جوانرود و روانسر عبور کرده و ضمن بازدید از آثار تاریخی می‌توانید از غار قوری قلعه، روستای شگفت‌انگیز هجیج، سراب نیلوفر و بسیاری دیگر از مناطق و جاذبه‌های طبیعی نیز بهره‌مند شوید. شهرستان روانسر به دروازه اورامانات شهرت دارد و از اهمیت خاصی

عکس ها: رضا وثوقی

سوغات و صنایع دستی

شیرینی‌های مخصوص کرمانشاه نیز از شهرت خاصی برخوردار هستند که از جمله آن‌ها می‌توان به نان برنجی، نان شکری، کاک، نان خرمايي و نان روغنی مخصوص کرمانشاه اشاره کرد. روغن کرمانشاهی نیز علاوه بر طعم و عطردهی به بسیاری از غذاها، به‌عنوان یکی از سوغاتی‌های این ناحیه محسوب می‌شود. و صنایعی همچون موج‌بافی، گیوه‌بافی، جاجیم‌بافی، قلم‌زنی، حکاکی، قالی‌بافی، گلیم‌بافی، لحاف‌دوزی، ساخت سازه‌های سنتی، ظریف‌کاری با چوب، ریخته‌گری، شیشه‌گری، پرده‌بافی، سراجی، منجوق‌دوزی، تسبیح‌سازی، طلا و نقره‌کاری، نمدمالي، فلزکاری، موتابی، حجاری و... اشاره کرد. در میان بافته‌ها نیز، گیوه‌بافی دارای شهرت فراوان است. گیوه (نوعی پاپوش است که در زبان محلی به آن کلاش می‌گویند) به‌دلیل استحکام، ظرافت، زیبایی، تنوع رنگ و طرح خاصی که دارد، همیشه مورد توجه مسافران بوده که آن را به‌عنوان یکی از سوغاتی‌های کرمانشاه با خود به ارمغان می‌برند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

برخوردار است. از جاذبه‌های این شهرستان می‌توان به سراب روانسر، غارقوری قلعه و گوردخمه روانسر اشاره کرد.

غارقوری قلعه

این غار یکی از زیباترین غارهای جهان با ۶۵ میلیون سال قدمت و ۳۱۴۰ متر عمق است که در ۸۷ کیلومتری کرمانشاه واقع شده است. این غار دارای چند تالار و مسیر بسیار زیبا و منحصر به‌فرد است که از جمله آن‌ها تالار مریم، تالار کوهان شتر، مسیر برزخ، تالار بلور و تالار عروس را می‌توان نام برد. در طول مسیری، قندیل‌های را به اشکال مختلف نام گذاری کرده‌اند و علاوه بر اهمیت اکوتوریستی این منطقه، آثاری نیز در این غار کشف شده است. شهرستان جوانرود در ناحیه کوهستانی شمال غرب و منطقه اکوتوریستی اورامانات قرار گرفته است. واژه جوان، در کردی به معنای قشنگ، زیبا و پسندیده است و از آن‌جا که این سرزمین دارای رودهای پرآب، خروشان و

زیبا است جوانرود نامیده می‌شود و از جاذبه‌های تاریخی آن می‌توان به قلعه چنگیزخان، قلعه آلتی و برج جوانرود اشاره کرد. از جاذبه‌های طبیعی آن هم می‌توان سراب زیبای بالاخانی و سراب سرود را نام برد. پایه ناحیه‌ای است کوهستانی که دارای زمستان‌های سرد و پر برف و تابستان‌های معتدل است. طبیعت با صفا، بکر و زیبای پایه با آن آسمان آبی، درختان انبوه و رودخانه‌های خروشان و رقصان، مناظر زیبا و دلنوازی را برای بینندگان به‌وجود می‌آورد. در مسیر هیجان‌انگیز رودخانه سیروان با جاده و گردنه رویایی آن روستاهای زیبای پایه از جمله هجیج و شمشیر (که به دلیل نوع ساخت و معماری خاصشان این ناحیه را به نام هزار ماسوله می‌شناسند)، چشمه معدنی پل و آبشار نوسود را می‌توان دید. از جاذبه‌های تاریخی و مذهبی نیز می‌توان به امام‌زاده کوسه هجیج، مسجد جامع پایه، مسجد زمستان و آتشکده پایه اشاره کرد.